

Barraca de carboner de les Guineueres

Matadepera

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Les Guineueres
Emplaçament
Alçada: Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac
538

Coordenades:

Latitud: 41.64485
Longitud: 2.03479
UTM Est (X): 419620
UTM Nord (Y): 4610795

Classificació

Número de fitxa 08120 - 338
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XX
Any 1932
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: El mur sud que quedava dempeus s'ha ensorrat.
Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08119A002000080000YP
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: ds., 03/04/2021 - 10:33

Descripció

Restes d'una barraca de carboner situada a l'est de la Castellassa del Dalmau, al capdamunt de la capçalera d'un dels barrancs afluent del Torrent del Sot de Matalonga pel seu vessant hidrogràfic esquerre. L'accés es fa des del municipi de Castellar del Vallès, entrant en direcció al Torrent del Sot de Matalonga (una caseta pintada de color groc ens indica l'accés). Un cop deixat enrere el Sot de Matalonga, que pujant, queda a mà dreta, el torrent s'estreny i es bifurca. Seguir el brancal dret per trobar una pista en molt mal estat que puja fent un seguit de revolts molt pronunciats, fins a localitzat a mà dreta del camí, les restes de la construcció. Al seu voltant, en un replà natural del terreny s'observen alzines de rebrot.

Es tracta d'una estructura trapezoïdal, excavada en part al terra, d'uns cinc metres de llargària. A ambdós extrems, es conserven les restes de dos murets, dels quals el situat al sud és més ample (2 metres) que l'ubicat al nord. (1 metres). Els dos murs, que fa encara poc temps estaven dempeus, han sofert desperfectes per causes desconegudes, sobretot el més gran que està completament enderrocat.

Són les úniques restes conservades ja que la resta era fet amb troncs i brancatge. De fet, la construcció es feia seguint els següents paràmetres: en primer lloc calia fer la carcassa. Es tallaven dos troncs relativament gruixuts per emprar-los com a pilars, formant una "X" amb la base més ampla. A continuació, ja es tenia a punt un tercer tronc més llarg i rectilini, anomenat biga serradera, que era la que marcava la llargada de la barraca. Un extrem s'apuntalava en un marge reforçat amb un mur de pedra d'uns 0'80 m a 1 metre d'alçada i l'altre extrem es col·locava al creuer format pels dos pilars davanters. Ja només quedava omplir aquest espai amb pedra seca deixant un espai buit prop del creuer per emprar-lo com a fúneral. A banda i banda de la biga, el costellam, s'hi col·locava brancatge i vegetació com ginesta o plantes de fulla llarga que permetés impermeabilitzar-la i aïllar l'interior del fred. Tant des de l'interior com des de l'exterior, s'empenyia la terra per consolidar la base del costellam. Només es deixava una obertura pel portal que se situava a proximitat dels pilars, coincidint amb la zona de cuina. El fons, amb el sostre més baix era l'espai per a dormir.

Observacions:

La família Lleixà són grans coneixedors del bosc i durant anys han transmès el coneixement adquirit a Sant Llorenç del Munt a excursionistes. Entre altres, la localització d'elements de caire patrimonial com balms, fonts, avencs i coves, barraques de vinya i de carboners i sobretot antics camins de boscaters.

Història

La barraca fou construïda pels Lleixà durant el transcurs dels anys trenta del segle XX per Joan Lleixà. La família Lleixà era una família de boscaters originaris de Tivenys (Baix Ebre), un municipi amb una gran tradició de fer carbó i carbonet. Cap els volts dels anys vint Joan Lleixà, abandonà el seu poble per instal·lar-se a Sant Llorenç del Munt, on degut a la creixent demanda urbana, s'intensificà enormement la producció de carbó i carbonet.

Els primers dos anys s'instal·là a Vacarisses, d'on marxà cap el cor de Sant Llorenç del Munt, on la família s'hi establí definitivament. Treballà inicialment al Coll d'Eres, la Sesta de l'Arç i el Sot de la Bota. Els petits d'en Joan anaven a estudiar a Can Robert i ajudaven en les tasques del mas. Més endavant, l'any 1932 se n'anà més cap a l'est, instal·lant-se en una casa al poble de Sant Feliu, tot i que en Joan pel seu ofici continuà passant llargues temporades vivint al bosc, entre diferents barraques repartides pel territori ja que

l'activitat del carboneig era rotatòria. Alguns dels indrets on va viure foren la Sota de la Font de Neda, la Soleia del Dalmau, el Sot de la Carda, el Sot del Guix i a les Guineueres, a la capçalera del Torrent del Sot de Matalonga.

Mentre hi va exercir com a carboner, va mantenir totes les estructures dempeus i després de la seva mort, son fill petit continuà encara una bona temporada fins que s'abandonaren ja amb l'entrada del petroli.

La barraca de les Guineueres fou la darrera barraca que en Joan Lleixà va viure fins dos dies abans de la seva mort, a finals dels anys quaranta, víctima d'una pulmonia. Segons conta el seu nét, una dona que passava per allí, habitant una de les cases del riu Ripoll, el va veure a l'interior de la barraca, i adonant-se de la gravetat, va donar avís al mas de l'Illa, que l'anaren a recollir amb la tartana i el conduïren fins a casa seva, on morí dos dies després.

En Joan Lleixà tingué varis fills. En Joan (l'hereu) es casà amb la segona dels masovers de Can Robert. Ell era en Tomàs Malè, que va posar al descobert la necròpolis del Coll d'eres. En Joan i la seva esposa s'instal·laren a Ca n'Amada, de Castellar del Vallès.

La noia, la Carne, es casà l'any 1938 amb en Miquel Torres, del mas Illa, on hi visqué fins el 1994.

En Josep es casà i continuà vivint a Sant Feliu. Treballà com a bosqueter però en fer-se més gran preferí treballar en una fàbrica per poder tenir una pensió. El seu fill, en Joan és l'actual presentador del programa de ràdio "Això és la Mola", que recopila a partir d'entrevistes la memòria històrica de la gent que visqué i treballà en aquestes muntanyes.

Bibliografia

FERRER ALÒS, Llorenç (2013). Eines i feines de pagès. Figueres. Brau, edicions.

SOLÀ i MAS, Jordi (2003). La muntanya oblidada. Economia tradicional, desenvolupament rural i patrimoni etnològic al Montsec. Temes d'Etnologia de Catalunya, 7. Barcelona. Generalitat de Catalunya.

SUADES, Ramon; SENYAL, Jordi (2020). Mapa Interactiu de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac.

ZAMORA i ESCALA, Jaume Enric (2010). El carboneig. Girona. Quaderns de la Revista de Girona. Diputació de Girona.

Enllaços d'interès:

[Programa de ràdio núm. 11, presentat per Joan Lleixà. 24/04/2013.](#)

[Els Lleixà, ...](#)

